

Ślimaki lądowe Babiogórskiego Parku Narodowego

Terrestrial snails of Babia Góra National Park

WITOLD PAWEŁ ALEXANDROWICZ

*Katedra Analiz Środowiskowych, Kartografii i Geologii Gospodarczej
Wydział Geologii, Geofizyki i Ochrony Środowiska
Akademia Górniczo-Hutnicza im. S. Staszica
30-059 Kraków, al. A. Mickiewicza 30
e-mail: teska4@op.pl*

Słowa kluczowe: ślimaki lądowe, formacje roślinne, piętra roślinne, Babiogórski Park Narodowy.

Abstrakt: Analizie poddano zespoły mięczaków rozpoznane na 69 stanowiskach. Były one rozlokowane w całym masywie Babiej Góry i reprezentowały różne piętra i formacje roślinne. Łącznie rozpoznano 78 gatunków ślimaków lądowych, co stanowi 44% wszystkich taksonów występujących na terenie Polski. Najliczniejsza i najbardziej zróżnicowana fauna jest związana z formacjami roślinnymi piętra regla dolnego. Obejmuje ona 78 taksonów. Główną rolę odgrywają tu szeroko rozprzestrzenione i środkowoeuropejskie gatunki ceniolubne. Malakofauna regla górnego charakteryzuje się podobnym składem ekologicznym i zoogeograficznym, lecz znacznie mniejszym zróżnicowaniem gatunkowym (59 gatunków). Malakocenozy piętra kosodrzewiny są wyraźnie uboższe (42 gatunki), a w ich strukturze ekologicznej zaznacza się wzrastający udział form mezofilnych. Najuboższe zespoły ślimaków (13 gatunków) o przewadze taksonów mezofilnych występują w piętrze alpejskim. Spośród wszystkich rozpoznanych gatunków ślimaków zasiedlających Babiogórski Park Narodowy 21 (27%) taksonów jest wpisanych na *Czerwoną listę zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce*.

SUMMARY

Alexandrowicz W.P. Terrestrial snails of Babia Góra National Park

The fauna of terrestrial molluscs of the Babia Góra massif is rich and differentiated. In 69 localities distributed in whole massif (Fig. 1) 78 species of land snails have been recognised. Babia Góra Range is a typical massif with strongly marked arrangement of vegetational zones (Figs 1A, B). Four zones of plant formations can be distinguished: the lower mountain forest containing the mixed forests: *Abeti-Piceetum*, *Dentario glandulosae-Fagetum* and alderwoods (*Alnetum incanae*), the upper mountain forest (mainly coniferous forests – *Plagiothecio-Piceetum*), the zone of dwarf pine including *Vaccinium myrtillus*, *Empetro-Vaccinietum* and *Picetum mugo carpaticum*, and finally the alpine grassland zone (*Junco trifidi*, *Festucetum arioidis*). The timberline ranges the altitude of about 1390–1400 m a.s.l. (Figs 1A, B). The present-day vertical distribution of molluscs species and assemblages distinctly corresponds with arrangement of vegetational zones. The composition of molluscan assemblages illustrates Table 1. The zoogeographical, ecological composition as well as structure of constancy (C) and normalised index of constancy (C_i) were calculated for each vegetational zone (Figs 2–4).

Molluscan assemblages connected with lower mountain plant formations are richest ones. Typical woodland snails accompanied by limited number of mesophile species prevail in this zone (Fig. 2). Snail fauna found in localities distributed in upper mountain forest zone is less differentiated, and clearly dominated by forest species (Fig. 3). The dwarf pine and the alpine grassland zones are inhabited by relatively poor molluscan assemblages. Cold-tolerant snails typical for the partly shady habitats and mesophile ones are the main components of this fauna (Fig. 4).

The molluscan fauna of the Babia Góra Range contains taxa of variable geographic range (Figs 2–4). Below the timber-line European, Middle-European, Holarctic and Palearctic taxa occur commonly (Figs 2, 3). In the upper part of the massif the Alpino-Carpathian snails become most important components of the fauna (Fig. 4).

The fauna recognized in Babia Góra Range including numerous rare species reaching up to 45% of whole taxa. On the other hand 21 (26%) taxa are noted on Polish Red List (Figs 5A, B). Decrease in the number of taxa, the differentiation and diversity of the communities strongly corresponds with type of plant formation and increases of altitude (Figs 5C, D).